

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudkyně JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobce: **A. S. A. TS Prostějov, s. r. o.**, se sídlem Prostějov, Jihoslovanská 2169/28, zastoupeného JUDr. Zdeňkem Klapkou, advokátem v Prostějově, nám. T. G. Masaryka 8, proti žalovanému **Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže**, se sídlem Brno, třída Kpt. Jaroše 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 12. 2005, č. j. R 54/2004, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 3. 2006, č. j. 62 Ca 2/2006 - 85,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím ze dne 25. 10. 2004, č. j. S 133/04-6840/04-ORP, shledal, že žalobce porušil § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, nezákonné jednání do budoucna žalobci zakázal a uložil mu pokutu ve výši 1 500 000 Kč. Porušení citovaného ustanovení, tj. zneužití dominantního postavení na trhu služeb provádění obřadů posledního rozloučení v civilní obřadní síni v Prostějově, se měl žalobce dopustit tím, že v době od 7. 5. 2004 až do dne vydání předmětného rozhodnutí (25. 10. 2004) odmítal bez objektivně ospravedlnitelných důvodů poskytovat služby provádění obřadů posledního rozloučení v jím provozované obřadní síni podnikateli P. M., čímž uplatňoval rozdílné podmínky

vůči tomuto podnikateli a ostatním podnikatelům na trhu (pohřebním službám), a to k újmě jak podnikatele P. M., tak i konečných spotřebitelů – pozůstalých.

K rozkladu žalobce předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže změnil prvostupňové rozhodnutí tak, že upřesnil výrok rozhodnutí, snížil stanovenou pokutu na částku 900 000 Kč a prodloužil lhůtu její splatnosti.

Žalobou doručenu Krajskému soudu v Brně dne 20. 1. 2006 se žalobce domáhal zrušení tohoto rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Přílohou žaloby byla předmětná správní rozhodnutí žalovaného, rozklad žalobce a plná moc udělená žalobcem JUDr. Zdeňku Klapkovi. K žalobě nebyly připojeny kolkové známky ve výši odpovídající soudnímu poplatku.

Ze soudního spisu vyplývá, že dne 10. 3. 2006 zástupce žalobce převzal dvě zásilky od krajského soudu.

Dne 27. 3. 2006 krajský soud usnesením č. j. 62 Ca 2/2006 - 85 zastavil řízení o žalobě pro nezaplacení soudního poplatku. V odůvodnění uvedl, že vzhledem k tomu, že žalobce nedostál své poplatkové povinnosti při podání návrhu na zahájení řízení, vyzval ho soud usnesením ze dne 1. 3. 2006, č. j. 62 Ca 2/2006 - 61, k zaplacení soudního poplatku v dodatečné lhůtě 7 dnů a upozornil žalobce na skutečnost, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, řízení ve věci bude zastaveno. Toto usnesení, pokračoval krajský soud, bylo zástupci žalobce doručeno dne 10. 3. 2006, což vyplývá z doručky na čl. 58 soudního spisu. Žalobce ve stanovené lhůtě soudní poplatek nezaplatil, soudu proto nezbylo než v souladu s § 9 odst. 1, věty za středníkem, zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, řízení zastavit.

Včas podanou kasační stížností žalobce (stěžovatel) brojil proti usnesení krajského soudu o zastavení řízení pro jeho nezákonnost [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.] a namítal, že předmětné usnesení zástupce žalobce vůbec neobdržel, a dále, že toto rozhodnutí nebylo doručováno žalobci samotnému; nadto poukázal na skutečnost, že soudní poplatek uhradil dne 5. 5. 2006, „k čemuž by se také mělo přihlížet“. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby kasační soud usnesení o zastavení řízení zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti upozornil, že ve výzvě k vyjádření ke kasační stížnosti krajský soud nesprávně označil jako žalovaného předsedu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, zatímco žalovaným může být vždy pouze Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. K důvodům kasační stížnosti se žalovaný nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu a neshledal důvody pro jeho zrušení.

Jako nedůvodnou a účelovou posoudil kasační soud námitku, že zástupci stěžovatele nebyla doručena výzva k zaplacení soudního poplatku. Na čl. 58 spisu krajského soudu jsou založeny doručky dvou listovních zásilek, které byly zástupci stěžovatele doručeny dne 10. 3. 2006. Na obou z nich je uveden otisk razítka zástupce stěžovatele a dále označení přebírající osoby „K. B. – zmocněnec“ a její podpis. Na jedné z doruček je soudem vyznačena poznámka o obsahu zásilky „62 Ca 2/2006-58 výzva, K 20/3“, na druhé z nich „62 Ca 2/2006-59, 61, usnesení SOP, K 20/3“.

V souladu s § 50f odst. 1 písm. b) o. s. ř. (ve spojení s § 64 s. ř. s.) patří mezi údaje uváděné na doručence také označení písemností, které byly vloženy do obálky; odst. 9 téhož paragrafu stanoví vyvratitelnou domněnku, že není-li prokázán opak, považují se údaje uvedené

na doručence za pravdivé. O jejich správnosti v posuzovaném případě svědčí i pokyn soudní kanceláři uvedený na čl. 58 předsedou senátu ze dne 1. 3. 2006, jímž uložil 1) doručit žalobci a žalovanému poučení o složení senátu, 2) vyzvat žalobce prostřednictvím jeho zástupce k zaplacení soudního poplatku 2000 Kč do 7 dnů, 3) vyhotovit usnesení k odstranění vad žaloby a 4) vyzvat žalobce prostřednictvím jeho zástupce k upřesnění tvrzení o hrozbě nenahraditelné újmy pro přiznání odkladného účinku žalobě. Ve spise je mimo jiné založeno i usnesení č. j. 62 Ca 2/2006 - 58 (výzva k upřesnění tvrzení ohledně hrozby nenahraditelné újmy), usnesení č. j. 62 Ca 2/2006 - 59 (výzva k doplnění a upřesnění žaloby) a usnesení č. j. 62 Ca 2/2006 - 61 (výzva k zaplacení soudního poplatku).

Stěžovatel sám v podání ze dne 5. 5. 2006 uvedl, že dne 10. 3. 2006 obdržel výzvu soudu k upřesnění tvrzení ohledně hrozby nenahraditelné újmy, o niž opíral svou žádost o přiznání odkladného účinku žaloby, a výzvu k doplnění a upřesnění žaloby. Z toho vyplývá, že stěžovatel uznal, že v tento den obdržel od soudu obě zásilky, neboť, jak výše konstatováno, z údajů na doručenkách je zřejmé, že každá ze stěžovatelem citovaných písemností byla obsahem jiné zásilky.

Jinak stěžovatel ke svému tvrzení, že výzvu k zaplacení soudního poplatku neobdržel, neuvedl žádné bližší vysvětlení a nenavrhl ani žádný důkaz. Na podporu tohoto tvrzení předestřel pouze úvahu o tom, že by byl nelogický postup, kdy stěžovatel na výzvu soudu doplnil svou žalobu podáním ze dne 16. 3. 2006 (doručeno soudu 20. 3. 2006) o 12 stranách a upřesnil své tvrzení o nenahraditelné újmě hrozící výkonem správního rozhodnutí a zároveň by pominul výzvu k zaplacení soudního poplatku. Podle stěžovatele by bylo absurdní domnívat se, že by chtěl „ušetřit“ dva tisíce korun za soudní poplatek, jestliže se žalobou domáhal zrušení pokuty uložené mu ve výši 900 000 Kč. Kromě toho se po doplnění žaloby aktivně zajímal o stav řízení.

Nejvyšší správní soud nemohl takovéto námitce přisvědčit. Stěžovatel nenavrhl žádné důkazy, z nichž by bylo možno prokázat opak údajů uvedených na doručence, a na místo toho jen argumentoval - nesprávně - nelogičností závěrů krajského soudu. Kasační soud proto mohl přezkoumat pouze okolnosti doručení předmětné výzvy zástupci stěžovatele, které jsou zřejmé ze soudního spisu. Jak výše uvedeno, ve spise je založena jak tato výzva podepsaná předsedou senátu (usnesení č. j. 62 Ca 2/2006 - 61), tak i příslušná doručenka potvrzená ze strany zástupce stěžovatele s označením obou doručovaných písemností. Z toho pak plyne, že krajský soud vyhotovil usnesení, jímž vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku a toto usnesení dne 10. 3. 2006 doručil prostřednictvím držitele poštovní licence zástupci stěžovatele. Stěžovatel nikterak tento závěr nevyvrátil, toliko jej argumentačně zpochybnil. Nabízí-li jako vysvětlení popsanych skutečností to, že soud opomenul vložit do správně označené obálky dvě písemnosti, ale odeslal jen jednu, jde tu jen o tvrzení; stejně tak oprávněně - a v tom je nesprávnost námitky nelogičnosti závěru krajského soudu - je možno tvrdit, že k opomenutí došlo naopak na straně příjemce, který jednu z řádně doručených písemností nedopatřením založil na jiné místo či její vyřízení, nebo ji přehlédl. Nejsou-li tu ale žádné nabídnuté důkazy, nemůže soud popřít obsah veřejné listiny.

Konečně, jestliže by zásilka v rozporu s údaji vyznačenými na doručence skutečně obsahovala pouze jedinou písemnost, mohl, ba měl se již tehdy stěžovatel obrátit na soud, který písemnosti zasílal. Kasační soud za popsané situace (a také v souladu se zásadou *vigilantibus iura*, podle níž každý musí přiměřeným způsobem střežit svá práva) z obsahu veřejné listiny (doručenky). Prvá stěžovatelova námitka proto nemohla být důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí.

Také druhou námitku, že výzvu k zaplacení soudního poplatku bylo třeba doručit vedle jeho zástupce rovněž přímo stěžovateli, neboť jí byla stanovena povinnost, kterou měl vykonat stěžovatel osobně (§ 42 odst. 2 s. ř. s.), shledal kasační soud nedůvodnou. Stěžovatel se u této námitky opíral o judikaturu Ústavního soudu (II. ÚS 118/2002, I. ÚS 558/99). Opomenul přitom však podstatnou skutečnost, že jím uvedená rozhodnutí vycházela z právní úpravy před nabytím účinnosti soudního řádu správního. Po 1. 1. 2003 se judikatura ve věcech doručování výzev k zaplacení soudního poplatku v řízeních před správními soudy radikálně změnila, (viz např. usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 1. 2004, sp. zn. II. ÚS 671/02, či Pl. ÚS 2/07 ze dne 13. 11. 2007). Také Nejvyšší správní soud, který byl k uvedenému datu aktivován, vytvořil k této otázce konstantní judikaturu (srov. např. rozsudek rozšířeného senátu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 3 As 55/2004 - 52, či rozsudek ze dne 29. 3. 2007, č. j. 5 Afs 112/2006 - 41).

Ke dni nabytí účinnosti zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, vstoupil v účinnost také zákon č. 151/2002 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím soudního řádu správního. Tímto zákonem došlo mimo jiné i ke změně zákona o soudních poplatcích; nové znění § 9 odst. 7 poskytlo možnost zrušit i ve správním soudnictví usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, a to v případě že byl poplatek zaplacen dříve, než toto usnesení nabylo právní moci.

Po 1. 1. 2003 tedy jak podle judikatury správních soudů, tak také z pohledu Ústavního soudu, je v souladu se zákonem (a rovněž i ústavně konformní) praxe správních soudů doručovat výzvu k zaplacení soudního poplatku pouze zástupci účastníka řízení. Zaplacení soudního poplatku je zastupitelné jednání, při němž nedostatek osobní aktivity účastníka řízení nezpůsobuje neplatnost nebo neúčinnost takového úkonu, neboť jeho podstatou je, aby soudní poplatek byl zaplacen. Nejedná se proto o úkon, který by účastník řízení musel vykonat osobně (§ 42 odst. 2 s. ř. s.), naopak jde o typický úkon, který za účastníka řízení může vykonat jeho zástupce. Účinky doručení usnesení o povinnosti zaplatit soudní poplatek proto nastávají u zastoupeného účastníka řízení doručením jeho zástupci.

Také druhá námitka proto nemohla být posouzena jako důvodná.

Nejvyšší správní soud konečně přihlížel i k upozornění stěžovatele, že zaplatil soudní poplatek dodatečně a je tedy třeba zvážit zrušení usnesení v souladu s § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích.

Ze soudního spisu vyplývá, že usnesení krajského soudu o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku bylo stěžovateli (resp. jeho zástupci) doručeno dne 5. 5. 2006 (doručenka na čl. 85). Tímtož datem je označeno podání stěžovatele nazvané „úhrada soudního poplatku“, na němž jsou nalepeny dvě kolkové známky v celkové hodnotě 2000 Kč, a které bylo doručeno Krajskému soudu v Brně dne 9. 5. 2006. Ve spise není založena obálka s otiskem razítka svědčícím o dni předání tohoto podání k poštovní přepravě. Z razítka podatelny krajského soudu však vyplývá, že podání bylo doručeno dne 9. 5. 2006 k soudu poštou; údaj o osobním doručení, který je v takovém případě povinný, není vyznačen. Datum 5. 5. připadlo v roce 2006 na pátek, úterý 9. 5. pak bylo prvním následujícím pracovním dnem (pondělí 8. 5. byl státní svátek). Z uvedených skutečností lze dovodit, že podání stěžovatele s kolkovými známkami bylo skutečně předáno k poštovní přepravě již dne 5. 5. 2006. Nedostatek při vedení soudního spisu, ze kterého nelze jednoznačně seznat, jakým způsobem bylo podání doručeno, resp. kdy bylo předáno k poštovní přepravě, nelze přičítat k tíži stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto vyšel z toho, že stěžovatel skutečně odeslal dne 5. 5. 2006, tedy v den, kdy mu bylo doručeno usnesení o zastavení řízení, prostřednictvím držitele poštovní licence Krajskému soudu v Brně podání opatřené nalepenými kolkovými známkami.

Podle § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích, soud ve věcech správního soudnictví zruší usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku, je-li poplatek zaplacen dříve, než usnesení nabylo právní moci; nabude-li usnesení o zastavení řízení právní moci, zaniká poplatková povinnost.

Krajský soud usnesením ze dne 22. 5. 2006, č. j. 62 Ca 2/2006 - 146, rozhodl o vrácení soudního poplatku, „nebot' stěžovatel zaplatil soudní poplatek až poté, kdy již bylo pravomocně řízení o žalobě zastaveno a poplatková povinnost tedy již zanikla“. Za základ tohoto rozhodnutí vzal krajský soud skutečnost, že předmětné usnesení nabylo právní moci 5. 5. 2006, zatímco teprve 9. 5. 2006 soud obdržel podání stěžovatele s vylepenými kolkovými známkami.

Z uvedeného plynou některé otázky, které si soud při posuzování podmínek pro zrušení usnesení dle § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích musí zodpovědět: kdy rozhodnutí o zastavení řízení nabylo právní moci a dále, ke kterému okamžiku je „zaplacen“ soudní poplatek placený kolkovými známkami, tedy zda až okamžikem, kdy jsou kolkové známky doručeny soudu, nebo zda je dostačující pouhé předání k poštovní přepravě.

Soudní poplatek je splatný vznikem poplatkové povinnosti [§ 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích], tj. podáním žaloby [§ 4 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích]. Nebyl-li poplatek zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví [§ 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích]. Usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku soud zruší, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení o zastavení řízení nabylo právní moci a v ostatních věcech nejpozději do konce lhůty k odvolání proti tomuto usnesení [§ 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích].

Ústavní soud opakovaně vyslovil, že lhůtu, kterou stanoví soud pro zaplacení soudního poplatku podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, je nutno považovat za tzv. soudcovskou lhůtu, jejímž smyslem je vymezení času pro provedení procesního úkonu – zaplacení soudního poplatku. Zaplacení soudního poplatku je podle Ústavního soudu spjato s realizací procesního subjektivního práva, proto lhůta stanovená soudem pro zaplacení poplatku je lhůtou procesněprávní, s příslušnými důsledky pro její počítání. Dospěl tak k závěru, že pro zachování této lhůty postačí, je-li poslední den předáno podání s vylepenými kolkovými známkami k poštovní přepravě (např. nález II. ÚS 318/2000, ze dne 30. 10. 2001).

Stejné pravidlo však nelze užít v případě ustanovení § 9 odst. 7 věty první: stanovení povinnosti soudu zrušit usnesení o zastavení řízení, jestliže účastník zaplatí poplatek dříve, než toto usnesení nabude právní moci, není možné vůbec považovat za určení lhůty, a to ani zákonné. Každá lhůta, jako konkrétně vyjádřený časový úsek, musí být určena jejím počátkem a koncem; v případě citovaného ustanovení však zcela chybí specifikace skutečnosti, která by stanovila počátek lhůty, stejně jako určení její délky. Proto nabytí právní moci usnesení o zastavení řízení nelze považovat za konec lhůty (a to ani lhůty stanovené přímo tímto zákonným ustanovením, ani za konec jaksi fakticky protažené lhůty soudcovské stanovené dle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích), a proto také nelze užít dobrodiní speciálního ustanovení § 40 odst. 4 s. ř. s. o tom, že lhůta je zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty zasláno soudu prostřednictvím držitele poštovní licence. Okamžik zaplacení je v takovém případě určen teprve obliterací (znehodnocením) kolkové známky soudem, a to i kdyby podání obsahující kolkové známky bylo držiteli poštovní licence předáno včas, tedy před nabytím právní moci usnesení o zastavení řízení.

V otázce, který den je možno naposledy zaplatit soudní poplatek, navázal v posuzovaném případě soud na svou dřívější judikaturu (např. rozsudek ze dne 29. 3. 2007, č. j. 5 Afs 112/2006 - 41, publ. ve Sb. rozh. NSS pod č. 1218/2007) i na judikaturu Ústavního soudu (např. cit. Pl. ÚS 2/07) a vyšel z toho, že posledním dnem, kdy je účastník oprávněn právně relevantním způsobem zaplatit soudní poplatek, je den doručení usnesení o zastavení řízení.

Zákon o soudních poplatcích obecně umožňuje zaplacení soudního poplatku kolkovými známkami (poplatky do 5 000 Kč) nebo na účet státního rozpočtu zřízený u České národní banky. Judikatura později uznala možnost zaplatit poplatky také v hotovosti přímo u soudu. Kolkové známky vydává ministerstvo financí; úpravu dnes obsahuje vyhláška č. 192/1993 Sb. (zejména popis a používání kolkových známek). Podrobnější úpravu používání kolkových známek stanoví pro placení soudních poplatků Instrukce ministerstva spravedlnosti č. 505/2001-Org., kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy v příloze č. 6. Plní-li se poplatková povinnost kolkovými známkami, kolkové známky (oba díly) nalepují na písemná podání, popř. na soudní protokol nebo na vyhotovení písemné výzvy soudu.

Ze speciálního ustanovení § 37 odst. 3 s. ř. s. vyplývá, že podléhá-li podání ve správním soudnictví soudnímu poplatku, lze jej uhradit pouze prostřednictvím kolkových známek. Jak výše dovozeno, kolkové známky v příslušné hodnotě musí být v poslední den, kdy tak ještě lze relevantně učinit, předány soudu (buď přímo účastníkem řízení, resp. jeho zástupcem, nebo doručeny prostřednictvím držitele poštovní licence).

Pro úplnost je ještě třeba blíže vysvětlit úvahu o tom, proč je posledním dnem pro zaplacení poplatku právě den doručení usnesení.

Usnesení o zastavení řízení, stejně jako jiná usnesení či rozsudky, nabývá právní moci, pokud bylo doručeno účastníkům (§ 54 odst. 5, § 55 odst. 5 s. ř. s.).

Z formálního hlediska se právní mocí rozumí, že rozhodnutí nelze napadnout řádným opravným prostředkem; to ve správním soudnictví nepřichází v úvahu nikdy. Z hlediska materiálního znamená právní moc, že rozhodnutí je závazné (podle § 54 odst. 6 s. ř. s. je výrok pravomocného rozsudku závazný pro účastníky, osoby na řízení zúčastněné a pro orgány veřejné moci). Výrokem pravomocného rozhodnutí může být deklarováno, zda tu právo nebo právní vztah je či není, popř. může být konstitutivně právo či povinnost založeno. Ve správním soudnictví závisí výrok soudu na typu žalobního řízení; tak např. může soud rozsudkem také uložit správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení, či naopak správnímu orgánu zakázat pokračování v porušování práva účastníka řízení.

Nabytí právní moci rozhodnutí tedy ve správním soudnictví závisí na jeho doručení účastníkům. Zákon však neurčuje, že rozhodnutí nabývá právní moci k přesnému okamžiku doručení; jeho zjišťování by také nebylo prakticky možné. Nabytí právní moci se tedy vztahuje k určitému dni jako celku. Pak ovšem vzniká otázka, ke kterému okamžiku účastník řízení vlastně nabývá práva, resp. vzniká mu povinnost. U výše uvedených příkladů správních žalob: kdy (zpravidla pod další sankcí) vzniká povinnost správního orgánu vydat rozhodnutí či osvědčení, od kterého okamžiku je povinen zanechat určitého porušování práva.

S ohledem na to, že zákon neukládá zjistit přesný okamžik doručení v průběhu dne, nabízí se výklad, že právní moci nabývá rozhodnutí již k počátku dne jeho doručení (poslednímu z účastníků řízení). Tímto výkladem by však mohlo docházet k absurdním situacím, kdy např. rozsudek je doručen v odpoledních hodinách, jeho adresát však již několik hodin předtím byl nositelem (tedy po celý tento den) určitého rozsudkem založeného práva. Stejně

tak pokud by se rozhodnutím stanovila určitá povinnost: jelikož by toto rozhodnutí bylo v právní moci (celým) dnem doručení, dozvěděl by se dotčený subjekt o již závazném a nezměnitelném stanovení povinnosti teprve po několika hodinách, kdy by již byl touto povinností vázán, popř. kdy by mu již nesvědčilo určité právo.

Tento pro adresáty rozhodnutí nejistý právní stav nelze „obejít“ ani pomocí teorie práva.

Právní teorie se sice zabývá přesným určením okamžiku nabytí či pozbytí práva, ovšem pojednává o něm pouze u kategorie času, jako u jedné z právních událostí: jestliže běží lhůta k nabytí určitého práva, nabývá se tohoto práva počátkem posledního dne lhůty; jestliže má subjekt v této lhůtě práva naopak pozbyt (případně má pro něj nastat jiný nepříznivý následek, zhoršuje se postavení právního subjektu apod.), děje se tak ke konci posledního dne lhůty.

Toto pravidlo, které dnes vyvozuje pouze doktrína, upravoval zákon č. 946/1811 Sb. z. s., občanský zákoník, výslovně v § 903 (v ustanovení o smlouvách): „*Právo, jehož nabytí jest vázáno na určitý den, nabývá se počátkem tohoto dne. Právní následky nesplnění závazku nebo zmeškání nastanou teprve uplynutím posledního dne lhůty. Případně-li poslední den, určený k projevu nebo plnění na neděli nebo uznaný svátek, nastoupí na jeho místo, pokud není ustanoveno jinak, nejbližší příští den všední.*“ Také občanský zákoník z roku 1950 v § 85, který byl již zařazen do obecných ustanovení, stanovil, že: „*Práva, jehož nabytí je vázáno na určitý den, nabývá se již počátkem tohoto dne. Právní následky prodlení nebo zmeškání nastanou teprve uplynutím posledního dne lhůty. Je-li však k projevu nebo k plnění určena anebo obvyklá jen určitá doba denní, lze takový projev učinit nebo plnění poskytnout včas jen v oné denní době.*“ Z uvedeného vyplývá, že toto pravidlo se vztahovalo vždy k běhu určité lhůty a je tak vykládáno dodnes.

V případě nabytí (či pozbytí) práva na základě soudního rozhodnutí však hovoříme o právní skutečnosti. Soudní rozhodnutí je veřejnoprávním jednáním, kterým se v případě konstitutivních rozhodnutí zakládají nebo ruší subjektivní hmotná práva či povinnosti (práva a povinnosti procesní povahy mohou vyplývat i z deklaratorních rozhodnutí, resp. mohou být předmětem samostatného procesního usnesení). Pravidla popsaná výše platná pro nabývání, změnu či zánik práv a povinností vlivem uplynutí lhůty, se neuplatní v případech, kdy právo vzniká či zaniká nabytím právní moci soudního rozhodnutí, neboť toto je vázáno na konkrétní den (nabytí právní moci).

Ze všech uvedených okolností pro interpretaci § 54 odst. 5 s. ř. s. vyplývá jednoznačný závěr. Slova zákona „*rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci*“ je nutno vyložit tak, že doručení rozhodnutí účastníkům řízení (u usnesení je nutno přihlídnout ke zvláštnostem stanoveným v § 55 s. ř. s.) je předpokladem nabytí právní moci, nikoli však jeho přesným časovým určením (závazností, potažmo mnohdy i vykonatelností). Z hlediska právní jistoty subjektů, pro které je dotčené rozhodnutí závazné, je však přesto nutno určit přesný okamžik nabytí právní moci zcela jednoznačně. Jelikož tak nelze učinit stanovením okamžiku doručení rozhodnutí, je s ohledem na výše uvedený výklad možno spolehlivě dovodit, že právní moci nabývá rozhodnutí teprve uplynutím posledního okamžiku dne, v němž bylo doručeno. Pouze tak se lze vyhnout shora popsaným absurdním situacím, kdy by docházelo ke vzniku či zániku práv a povinností zpětně, a to aniž by o nich dotčený subjekt vůbec věděl. Výkladem, že rozhodnutí nabývá právní moci až ke konci dne doručení, lze jednoznačně určit, odkdy právo či povinnost vzniká či zaniká.

Použitím uvedeného výkladu na případ placení soudního poplatku podle § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích dospěl tedy soud k závěru, že poslední den pro zaplacení poplatku je den, kdy bylo usnesení o zastavení řízení doručeno. Účinky usnesení může tedy účastník zvrátit tím, že by kdykoli během téhož dne soudní poplatek zaplatil. Posledním okamžikem tohoto dne

usnesení o zastavení řízení nabývá právní moci, stane se tedy závazným a nezměnitelným, resp. nezvratitelným a poplatková povinnost zanikne. Takový výklad také beze zbytku splňuje hypotézu § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích, neboť poplatek, je-li zaplacen do konce dne, v němž bylo usnesení doručeno, je zaplacen „dříve, než nabylo právní moci“.

Navíc za situace, kdy např. v posuzovaném případě stěžovatel tvrdil, že mu předtím nebyla doručena výzva k zaplacení poplatku, poskytuje se účastníku řízení možnost zaplatit poplatek ještě poté, kdy se dozví o zastavení řízení (popř. jako zde – vůbec o povinnosti platit soudní poplatek).

Účastníku tak vznikne právní jistota o dalším osudu jeho návrhu na zahájení řízení (v závislosti na tom, zda týž den zaplatí poplatek) a zároveň je v mezích zákona maximálně šetřeno jeho právo na přístup k soudu.

V posuzovaném případě stěžovatel, resp. jeho zástupce, 5. 5. 2006 předal podání s vylepenými kolkovými známkami k poštovní přepravě, a to bylo soudu doručeno 9. 5. 2006. Usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku nabylo právní moci 5. 5. 2006 a tento den byl také poslední pro zaplacení poplatku u soudu. Krajský soud proto správně zhodnotil, že poplatek byl zaplacen opožděně, a proto nebyl dán důvod pro zrušení usnesení dle § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích.

Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného zhodnotil stížní námitky jako nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž by musel přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch, žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. dubna 2008

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu